

KONINGS (*Joannes-Mattheus-Lambertus*), (M^r), Kruisheer-missionaris, apostolisch prefect (Maaseik, 17.4.1870 — Bondo, 9.6.1929). Zoon van Jan Mathys en Paumen, Maria-Elisabeth.

Hij volgde de Grieks-Latijnse humaniora aan 't Ccollege van het H.-Kruis te Maaseik en aan 't klein seminarie te S.-Truiden.

Na 't beëindigen der retorika verzette zich zijn vader gedurende enkele maanden hardnekkig tegen het besluit van z'n zoon om priesterkloosterling te worden. Van zijn kant hield de zoon echter koppig vast aan zijn eens genomen voornemen. Zodoende kon hij pas op 10 november 1887 binnentreden in 't novitiat der Kruisheeren te S.-Agatha (Cuyk, Ned.). Op 18 november 1888, 13de hij er zijn geloften af en begon onmiddellijk zijn filosofische studies te Diest en later de theologie te S.-Agatha. Zodoende werd hij op 17 december 1892, met dispensatie voor z'n leeftijd, door Mr Dautreloix, bisschop van Luik, priester gewijd.

Hij werd aanstonds leraar benoemd aan 't College te Maaseik, waar hij bleef tot 1898. De latere bisschop van Luik, Mr Rutten, verklaarde eens: « De plotse heropbloei van het Maaseikse College is het meesterwerk van de » leraren Konings en Van Hasselt ».

Van zijn in 't Latijn geschreven boek over de genade getuigde men herhaaldelijk, dat het in een gemakkelijk verstaanbare en sierlijk vloeiende taal geschreven was.

In 1898 werd Konings teruggeroepen naar S.-Agatha als professor in de dogmatiek. Ook hier verbleef hij slechts zes jaren, maar deze tijd zou zijn sporen nalaten in zijn verdere levensloop.

In 1904 vestigden zich de Kruisheeren in Hannut. Konings werd er heen gezonden als rector van het in wording zijnde klooster en kollege en men koos hem een jaar later prior, ambt dat hij bleef bekleden tot aan zijn vertrek naar Belgisch-Congo in 1920. Begonnen met drie klassen, groeide het College van Hannut in enkele jaren uit tot een belangrijke onderwijsinstelling, die in 1912 een lagere school, een middelbare school met landbouwfdeling waarbij een kleine « model »-hoeve en een Grieks-Latijnse humaniora telde. In de oorlogsjaren 1914-18 moest hij vaak zijn man staan tegenover de bezettende macht. Gaarne stelde hij klooster en kollege ter beschikking van het terugtrekkend Belgisch leger en later van ontelbare Franse vluchtelingen.

In 1920 aanvaardde de Orde een missie in Belgisch-Congo. Daarmee ging een van Konings vurigste wensen in vervulling. Bij gelegenheid van het zeventiendjarig bestaan der Kruisheeren schreef hij in 1911 hierover een artikel in de *Semaine Illustrée*, dat hij als volgt besloot: « Tot zijn grootste spijt moet de » schrijver dezer regelen zien dat de enigste » religieuze Orde, die op Belgische bodem » ontkiemd is, nog niet haar aandeel heeft in de » evangelisatie van Kongo. Zijn jaren gaan » voorbij, en toch... blijft hij hopen ».

Na een oproep van de magister-generaal Mr Hollmann om vrijwilligers aan te werven voor dit geheel nieuw en zwaar apostolaat bood Konings zich bij de eersten aan. De tropendokter raadde hem het vertrek af vanwege zijn leeftijd, maar hij stoorde er zich niet aan en vertrok op 1 oktober 1920 van uit Antwerpen met de *Anversville* aan 't hoofd van een eerste groep van zes missionarissen naar het gebied van Noord-Uele, dat aan de Kruisheeren was toegewezen. Volgens de werkmethode van de Norbertijnen van Tongerlo, die dit stuk hadden afgestaan, werd het missiewerk met veel vuur en doorzettingsvermogen aangepakt. Maar er bestonden op dat ogenblik nog geen wegen in heel deze streek en de plannen die hieromtrent in 't vooruitzicht waren gesteld, ondergingen bij de uitvoering merkelijke veranderingen. Vandaar dat de twee eerste missieposten kort na de

bouw van kerk, woonhuis en scholen — en talrijke boskapellen — 'n twintigtal kilometers verplaatst moesten worden. Hoewel deze tegenstellingen Konings pijnlijke en kostelijke teleurstellingen bezorgden, verminderden ze toch in niets zijn werkkraft en ijver.

In 1926 waren er drie missieposten in volle werking: Bondo (begonnen te Moyongo, 1921), Monga (begonnen te Denge en Basi, 1922), Bili (1923) en werd de missie geheel zelfstandig ingericht als apostolische prefectuur van Bondo, met Konings als eerste apost. prefect. In een overzicht, dat hij op dat ogenblik aan de eerste jaren missiearbeid weidde, schreef hij zelf: « Vijf jaren Kongolese zon heeft er bij ons noch de blijmoedigheid noch de moed « uitgebraden »... ». Spoedig zocht hij ook hulp voor de opvoeding der vrouwelijke jeugd en voor de ziekenzorg, ofschoon hij hiervoor reeds enkele missionarissen zelf een opleiding had laten volgen te Brussel. In januari 1924, kon hij de eerste Zusters van Berlaar te Bondo verwelkomen. Ook keek hij onverpoosd uit naar Broeders-onderwijzers om de steeds groeiende scholen van Bondo te besturen en om een normaalschool te openen voor onderwijzers der dorpscholen. Tijdens zijn verlof in Europa (1927-28) lukte het hem de Broeders van S.-Gabriël aan te werven, die sindsdien onschatbare diensten aan de missie bewezen hebben. Intussen stuurde Konings reeds sinds 1926 seminaristen naar Lemfu, waaruit later de eerste inlandse priester is voortgekomen. Een eigen klein seminarie kon pas geopend worden onder zijn opvolger.

Vóór zijn dood breidde hij nog de bezetting van het gebied uit door ver in 't Oosten de vierde missiepost te stichten te Ango (1928). Op het einde van het jaar 1928 werd hij ernstig ziek. Rond Pasen d.a.v. scheen de kwaal voor goed geweken, maar op 1 juni greep ze hem opnieuw aan. Desondanks bleef hij zijn werkzaamheden op volle kracht voortzetten totdat hij op 6 juni tot driemaal toe probeerde de heilige mis op te dragen, maar onverbiddeijk naar bed moest. Inderhaast werd van op 120 km afstand een dokter bijgeroepen, maar hij kon geen hulp meer bieden. Op 9 juni stierf Konings heel zacht 's nachts te 2 uur en werd 's anderendaags te Bondo begraven. Als wapenspreuk had hij gekozen: *Pi Regis praeco*.

Ondanks dit zeer actieve leven op velerlei gebied bleef Konings steeds veel belangstelling tonen voor de theologie. Hij had weliswaar nooit de gelegenheid gekregen universitaire studies te doen, zodat men mag zeggen dat hij een autodidakt geweest is, die op sommige punten der godgeleerdheid meningen huldigde, die van de meest gangbare inzichten afweken. De juiste waarde en de volle betekenis van het thomisme heeft hij niet altijd gevoeld en ingezien. Hij was wat men noemt een goede kop, hij had plezier in de studie en had deze zeer gemakkelijk. Zijn lessen werden geroemd en gewaardeerd; er ging vorming van hem uit en zijn uiteenzettingen kenmerkten zich door diepte en klaarheid. In mei 1907, drie jaren na 't beëindigen van zijn professoraat liet hij de neerslag zijner voorlezingen verschijnen over de stof, die in de theologie de meeste moeilijkheden oplevert: de genade. Van deze *Tractatus de gratia divina* (Leuven, 1907, 136 blz.) verscheen slechts het eerste deel, dat handelt over de dadelijke genade en de voorbeschikking. Het tweede, dat moest handelen over de heiligmakende genade, bleef in de pen. In de kritieken, die er over verschenen, werd gezegd, dat de auteur eerlijk zijn mening weergaf, — een eigen mening weliswaar, — maar niet zonder deze te staven met een goede bewijsvoering.

Scherp aangevallen hierover door pater Rijken o. p. (in *De Katholiek*, jan. 1909, bl. 93-96) liet Konings onmiddellijk een kort antwoord verschijnen in 't Nederlands (5 blz.).

Intussen had hij als theoloog enige naam gekregen en werd hij in 1912 uitgenodigd om op 't tweede Nederlands Mariakongres te Maas-tricht te komen spreken over: *De Verhouding*

van Maria als Moeder Gods tot God den Vader en God den H. Geest (verschenen in *Tweede Nederlandsch Maria-congres, Verslagboek*, Maas-tricht, 1913, bl. 124-127).

Als prior te Hannut woonde Konings veelal de theologische conferenties bij van de geestelijkheid van 't dekenaat en gaarne liet men hem dan secretaris spelen van de vergadering.

Tenslotte publiceerde hij in 1920 kort voor zijn vertrek naar de missie nog een studie over de zekerheid en de vrijheid van de geloofsakt, hetgeen hij reeds in zijn boek over de genade in 1907 beloofd had: *Ceritudo et Liberté dans l'acte de Foi* (Brussel, 1920, 46 blz.). Ook hieruit bleek, dat hij goed op de hoogte was van al wat vroeger hierover geschreven werd en dat hij weer onverschrokken zijn eigen weg ging.

Zijn drukke werkzaamheden als missionaris en zijn vroegtijdige dood, hebben hem belet zich verder in de theologie te verdiepen. Oud-missionarissen vertelden, dat hij de leer over de genade zelfs in 't Lingala goed wist te vertolken.

Publicaties: behalve de reeds hierboven geciteerde studies liet Konings een twintigtal artikelen verschijnen over zijn werkzaamheden als missionaris in de acht eerste jaargangen van *De Zegepraal des Kruises*, Diest (sinds 1921), waarvan de meeste ook verschenen in *Kruisstriomf*, Cuyk (sinds 1921).

14 juli 1955.

[W. R.]

M. Colson, o. s. c.

Brouns, M., *In memoriam Mgr J. M. Konings*, o. s. c., in *Ons Volk Ontwaakt*, Brus., Jg. 15, n° 30, 28 juli 1929, blz. 465-467. — Van Lieshout, H., *Mgr J. M. Konings, o. s. c., eerste Apostolische Prefekt van Bondo, 1870-1929*, in *Kruisstriomf*, Jg. 9, 1929-30, blz. 3-9. — Van Bommel, G., *In Memoriam Mgr J. M. Konings*, in *De Zegepraal des Kruises*, Jg. 8 (1928-29), blz. 241-24. — Kijzers, M., *In memoriam*, in *id.*, blz. 245-247. — Silkens, P., *In memoriam*, in *id.*, blz. 247-250. — Colson, M., *Al tien jaar*, in *id.*, Jg. 18 (1938-39), blz. 193-196, 219-224, 241-244. — *De Nieuwe Dag, het missiewerk der Kruisheeren in Noord-West Uele, Congo 1920-1930*, Cuyk, 1930, *passim*.